

Súd: Správny súd v Banskej Bystrici
Spisová značka: 26Sas/3/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0824100064
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 08. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mgr. Katarína Haviarová
ECLI: ECLI:SK:SpSBB:2024:0824100064.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Banskej Bystrici v konaní pred sudkyňou JUDr. Mgr. Katarínou Haviarovou, v právnej veci žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. E. XXX/X, XXX XX F. - G., právne zastúpená: Mgr. Martin Lieskovský, advokát so sídlom Farská 40, 949 01 Nitra, IČO: 42 427 291, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom 29. augusta 8 a 10, 813 63 Bratislava, IČO: 30 807 484, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 52755-2/2023-BA zo dňa 04. decembra 2023. takto

rozhodol:

I. Súd žalobu z a m i e t a.

II. Žalobkyni ani žalovanej náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

Administratívne konanie

1. Žalobkyňa žiadosťou zo dňa 02.08.2023, doručenu Sociálnej poisťovni, pobočka Zvolen (ďalej aj len „prvostupňový orgán“) dňa 15.08.2023, požiadala o dávku v nezamestnanosti, a to ku dňu zaradenia do evidencie uchádzačov o zamestnanie dňom 01.08.2023.

2. O žiadosti žalobkyne rozhodla Sociálna poisťovňa, pobočka Zvolen rozhodnutím č. 4874/2023-ZV-DvN zo dňa 11.09.2023 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“ alebo „rozhodnutie prvostupňového orgánu“), ktorým podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v platnom znení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a podľa čl. 61 ods. 1 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov zabezpečenia zo dňa 29.04.2004 v platnom znení (ďalej len „základné nariadenie“) rozhodla, že žalobkyňa nemá nárok na dávku v nezamestnanosti.

3. V odôvodnení prvostupňového rozhodnutia Sociálna poisťovňa, pobočka Zvolen uviedla, že v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie, t. j. v období od 01.08.2019 do 31.07.2023 na území Slovenskej republiky žalobkyňa nepreukázala žiadne doby poistenia v nezamestnanosti, pričom na území iného členského štátu Európskej únie, resp. Európskeho hospodárskeho priestoru (Švajčiarsko) preukázala dobu poistenia v období od 01.04.2016 do 31.07.2023. Z vykonaného dokazovania ohľadne zachovania pracovných, rodinných, osobných a iných väzieb žalobkyne na Slovensku počas vykonávania zárobkovej činnosti na území Švajčiarska, dospela Sociálna poisťovňa, pobočka Zvolen k záveru, že vzhľadom na celkovú dĺžku pobytu žalobcu vo Švajčiarsku (7 rokov, kde sa zdržiavala, bývala, trávila pracovný i mimopracovný čas, platila zákonné odvody a dane) a vzhľadom na jej prioritnú orientáciu na zahraničný pracovný trh, všetky žalobkyňou uvádzané okolnosti vyhodnotila ako okolnosti silnejšie, a preto nebolo možné považovať bydlisko žalobkyne počas zamestnania vo Švajčiarsku za zachované na území Slovenskej republiky. Ďalej konštatovala, že zo všetkých dostupných a preukázaných údajov za štát bydliska žalobkyne na

účely aplikácie čl. 61 a 62 základného nariadenia je potrebné považovať štát výkonu jej zárobkovej činnosti. Vzhľadom na to, že bezprostredne pred uplatnením nároku na dávku v nezamestnanosti žalobkyňa neukončila dobu poistenia v nezamestnanosti podľa slovenských právnych predpisov a počas posledného zamestnania (vo Švajčiarsku) nebolo bydlisko žalobkyne na území Slovenskej republiky, v dôsledku čoho sa čl. 65 ods. 2 a 5 základného nariadenia na žalobkyňu nevzťahuje a nie je možné použiť pravidlo sčítania dôb poistenia v zmysle čl. 61 základného nariadenia.

4. Voči prvostupňovému rozhodnutiu podala žalobkyňa odvolanie zo dňa 16.10.2023, v ktorom namietala absenciu odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia a nedostatočne zistený skutkový stav, pričom opätovne zhrnula dôvody, pre ktoré považovala priznanie nároku na dávku v nezamestnanosti za opodstatnené. Na podporu svojej argumentácie priložila k odvolaniu aj doklady a listiny.

5. O odvolaní žalobkyne proti prvostupňovému rozhodnutiu rozhodla Sociálna poisťovňa, ústredie (ďalej len „žalovaná“) rozhodnutím č. 52755-2/2023-BA zo dňa 04.12.2023 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“ alebo „rozhodnutie žalovanej“) tak, že odvolanie žalobkyne zamietla v celom rozsahu a potvrdila prvostupňové rozhodnutie. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedla, že v období posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie, t.j. od 01.08.2019 do 31.07.2023, žalobkyňa nepreukázala žiadnu dobu poistenia v nezamestnanosti, ktorú by jej bolo možné zohľadniť na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti, a preto žalobkyňa v zmysle § 104 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nespĺnila základnú podmienku priznania nároku na dávku v nezamestnanosti. Zo spisového materiálu mala žalovaná za preukázané, že žalobkyňa pracovala v posudzovanom období na území iného členského štátu Európskej únie, resp. Európskeho združenia voľného obchodu – na území Švajčiarska. Vo formulári SED U017, ktorý bol elektronicky importovaný do informačného systému Sociálnej poisťovne dňa 07.09.2023, príslušná švajčiarska inštitúcia osvedčila ohľadom žalobkyne, že v posudzovanom období dobu poistenia v nezamestnanosti dosiahla na území Švajčiarska (zamestnanie od 01.04.2016 do 31.07.2023, ktoré je obdobím poistenia, pričom dôvodom ukončenia posledného zamestnania bola výpoveď podaná zamestnancom a žalobkyňa nemá žiadny nárok podľa právnych predpisov inštitúcie, ktorá vydala predmetný formulár), a preto bol prvostupňový orgán povinný posúdiť, či je možné takúto dobu zohľadniť na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti v súlade s čl. 61 základného nariadenia. Podľa žalovanej žalobkyňa bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nedosiahla doby poistenia v nezamestnanosti v zmysle platnej slovenskej legislatívy, a preto by bolo možné zohľadniť dobu poistenia v nezamestnanosti dosiahnutú na území Švajčiarska do celkovej doby poistenia v nezamestnanosti v súlade s čl. 61 ods. 1 základného nariadenia len v prípade preukázania zachovania pevných väzieb a bydliska na území Slovenskej republiky počas výkonu posledného zamestnania na území Švajčiarska. V konaní o nároku na dávku v nezamestnanosti posúdila žalovaná všetky dostupné informácie, ktoré jej boli známe z rozhodovacieho procesu a údajov osvedčených žalobkyňou vo Vyhlásení žiadateľa na účely posúdenia zachovania centra záujmov zo dňa 16.08.2023 (ďalej len „Vyhlásenie“), ktoré predložila prvostupňovému orgánu, ako aj dokumenty, ktoré navrhovateľka predložila v konaní o jej nároku na dávku v nezamestnanosti. Žalovaná ďalej uviedla, že centrum záujmov a bydlisko dotknutej osoby je v zmysle čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia možné určiť na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami, ktoré môžu obsahovať:

a) dĺžku a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov - žalobkyňa vo Vyhlásení uviedla, že sa na území Švajčiarska zdržiavala od 01.04.2016 do 31.07.2023, t.j. 7 rokov a 4 mesiace, čo je nutné považovať za dlhodobý pobyt;

b) situáciu žalobkyne vrátane:

- povahy a osobitných vlastností každej vykonávacej činnosti predovšetkým miesta, kde sa táto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy - na území Švajčiarska žalobkyňa vykonávala zárobkovú činnosť od apríla 2016 do júla 2023, t. j. viac ako 7 rokov. Podľa Vyhlásenia žalobkyňa na území Švajčiarska pracovala v jednom pracovnom pomere, ktorý bol dohodnutý na dobu neurčitú a ukončený bol dohodou (príslušná švajčiarska inštitúcia v bode 7. formulára U017 zo dňa 07.09.2023 osvedčila, že pracovný pomer žalobkyne na území Švajčiarska bol ukončený výpoveďou podanou zamestnancom). Vo Vyhlásení žalobkyňa osvedčila, že počas výkonu zárobkovej činnosti vo Švajčiarsku si zamestnanie na Slovensku nehľadala. Podľa žalovanej preto možno pracovnú situáciu žalobkyne v zahraničí jednoznačne hodnotiť ako stabilnú, s dlhodobou orientáciou na zahraničný pracovný trh;

- jej rodinného stavu a rodinných väzieb - žalobkyňa sa na území Švajčiarska zdržiavala spoločne s najbližšou osobou - so svojím manželom. Počas jej pobytu v zahraničí sa na Slovensku nachádzali jej

deti (v čase odchodu do zahraničia bol jej syn maloletý) a aj jej rodičia. Vo Vyhlásení žalobkyňa uviedla, že počas pobytu v zahraničí sa na Slovensko vracala štyrikrát ročne, v prípade potreby aj viackrát;

- jej bytovej situácie, najmä toho, či je táto situácia stabilná - vo Vyhlásení žalobkyňa uviedla, že vo Švajčiarsku jej ubytovanie poskytol zamestnávateľ. Na Slovensku spolu s manželom vlastní nehnuteľnosť - byt, ktorý využívali na svoje bývanie v čase návratov na Slovensko;
- členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely - žalobkyňa bola zamestnaná na území Švajčiarska, takže daňové povinnosti si plnila na tomto území, z čoho je zrejmé, že za štát bydliska na daňové účely sa považuje štát zamestnania, t. j. Švajčiarsko.

6. V súlade s čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia boli celková dĺžka pobytu v zahraničí, stabilná pracovná situácia v zahraničí, dlhodobá orientácia na zahraničný pracovný trh, rodinná situácia (prítomnosť najbližšej osoby vo Švajčiarsku), platenie daní a odvodov podľa švajčiarskych právnych predpisov, vyhodnotené silnejšie ako ostatné skutočnosti (prítomnosť rodinných príslušníkov na Slovensku, pravidelné návraty na Slovensko, vlastníctvo nehnuteľnosti na Slovensku, bankový účet založený na Slovensku), ktoré žalobkyňa uviedla ako svoje väzby k Slovensku. Žalovaná uviedla, že zo spisového materiálu mala za preukázané, že počas výkonu zárobkovej činnosti vo Švajčiarsku sa tam žalobkyňa v tomto čase dlhodobo zdržiavala (spolu s najbližšou osobou), trávila pracovný čas aj mimopracovný čas a platila zákonné odvody a dane na území Švajčiarska. Všetky tieto skutočnosti podľa žalovanej preukazujú vytvorenie centra záujmom žalobkyne počas výkonu zárobkovej činnosti práve na území Švajčiarska.

7. Žalovaná ďalej uviedla, že možnosť uplatniť si nárok na dávku v nezamestnanosti v štáte inom ako v štáte posledného zamestnania je len výnimkou zo všeobecného pravidla, ktoré určuje, že nárok na dávku v nezamestnanosti by si mala nezamestnaná osoba prednostne uplatniť v štáte posledného zamestnania, lebo v tomto štáte platila poisťňa pre prípad nezamestnanosti. Žalobkyňa tak má zákonnú možnosť požiadať o dávku v nezamestnanosti na území Švajčiarska. Taktiež v prípade priznania nároku na dávku v nezamestnanosti má dotknutá osoba v zmysle čl. 64 základného nariadenia možnosť požiadať o export priznanej dávky v nezamestnanosti do ktoréhokoľvek členského štátu Európskej únie, t.j. aj na územie Slovenska.

8. Ohľadom námietky žalobkyne o nedostatočne zistenom skutkovom stave, pretože v konaní o jej nároku na dávku v nezamestnanosti nebolo prihliadnuté na dôvody, pre ktoré vycestovala do zahraničia, pre ktoré v zahraničí pracovala, a prečo prácu ukončila ku dňu 31.07.2023, žalovaná uviedla, že v zmysle čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia nie sú dôvody a okolnosti odchodu do zahraničia, pobytu v zahraničí a dôvody návratu zo zahraničia rozhodujúcimi skutočnosťami preukazujúcimi miesto bydliska dotknutej osoby. Žalovaná uviedla, že na uvedené je možné prihliadnuť len ako na dopĺňujúce skutočnosti, ktoré môžu byť zohľadnené v prípade pochybností o mieste bydliska dotknutej osoby, k čomu v prípade žalobkyne nedošlo.

9. K odvolacej námietke žalobkyne, podľa ktorej v konaní o nároku na dávku v nezamestnanosti mala byť žalobkyňa vypočutá ku skutočnostiam potrebným pre rozhodnutie, žalovaná uviedla, že v zmysle ust. § 188 ods. 1 zákona o sociálnom poistení organizačná zložka Sociálnej poisťovne nariadi ústne pojednávanie, ak to vyžaduje povaha veci, najmä ak sa tým prispeje k jej objasneniu. Podľa žalovanej v danom prípade povaha veci nevyžadovala nariadenie ústneho pojednávania, prvostupňový orgán nepovažoval za nutné vypočuť žalobkyňu vo veci jej väzieb na Slovensko, nakoľko všetky skutočnosti relevantné pri posudzovaní bydliska mal bez pochybností preukázané z údajov uvedených žalobkyňou vo Vyhlásení.

10. V závere napadnutého rozhodnutia sa žalovaná podrobne vyjadrila k jednotlivým skutočnostiam uvádzaným žalobkyňou v odvolaní, ktoré podľa názoru žalobkyne svedčia o zachovaní centra záujmu na území Slovenska počas výkonu zárobkovej činnosti v zahraničí. Žalovaná zotrvala na tvrdení, že rozhodujúcim ukazovateľom miesta bydliska sú skutočnosti stanovené v čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia, ktoré v danom prípade jednoznačne preukazujú, že žalobkyňa si bydlisko na území Slovenska počas výkonu činnosti zamestnania na území Švajčiarska nezachovala. Na podporu svojich tvrdení žalovaná tiež poukázala na rozsiahlu judikatúru Najvyššieho správneho súdu SR, kde bolo rozhodnuté v obdobnom duchu ako rozhodla žalovaná.

Zhrnutie argumentov žalobkyne – žalobné body

11. Správnu žalobou podanou v zákonnej lehote sa žalobkyňa domáhala zrušenia napadnutého rozhodnutia žalovanej v zmysle ust. § 191 ods. 1 písmena c), d), e), f) a g) zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“), ako aj prvostupňového rozhodnutia v zmysle ust. § 191 ods. 3 SSP a podľa § 191 ods. 4 SSP vrátenia veci prvostupňovému orgánu na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnila náhradu trov konania.

12. Žalobkyňa v žalobe poukázala na priebeh administratívneho konania a na svoje odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu, pričom podľa nej napadnuté rozhodnutie žalovanej neobsahuje vysporiadanie sa s niektorými argumentmi uvedenými v odvolaní vôbec, a s vysporiadanými argumentmi sa žalovaná podľa žalobkyne vysporiadala nedostatočne. Žalobkyňa uviedla, že v odvolaní namietala najmä to, čo odôvodnenie ne/obsahovalo, a či spĺňalo predpoklady na to, aby bolo prvostupňové rozhodnutie preskúmateľné. Uviedla, že v odvolaní namietala uvedenie vlastnej úvahy, na základe ktorej prvostupňový orgán posúdil skutočnosti uvedené žalobkyňou vo Vyhlásení. Uvedenú vadu podľa žalobkyne žalovaná v napadnutom rozhodnutí neodstránila a ani neposúdila, či prvostupňové rozhodnutie skutočne vychádzalo zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu.

13. Žalobkyňa tiež nesúhlasila s tvrdením, že podľa žalovanej si na Slovensku nezachovala bydlisko. Podľa žalobkyne primárnym kritériom, ktoré si žalovaná osvojila pre toto konštatovanie, bola dĺžka obdobia, počas ktorého žalobkyňa pracovala v zahraničí – viac ako 7 rokov. Žalobkyňa do Vyhlásenia uviedla všetky skutočnosti potrebné na posúdenie centra záujmov, pričom svoje tvrdenia významne doplnila aj v rámci odvolacieho konania. Žalovaná sa však s uvedenými skutočnosťami dôsledne nevysporiadala. V napadnutom rozhodnutí žalovanej je podľa žalobkyne viditeľná prílišná formálnosť v postupe žalovanej.

14. Žalobkyňa poukázala aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžk/2/2020, ktorý reagoval na pravidlá uvedené v základnom nariadení, ako aj vykonávacom nariadení. V zmysle odôvodnenia tohto rozhodnutia žalobkyňa považovala výpočet kritérií uvedené v čl. 11 (či už odsek 1 alebo ods. 2 vykonávacieho nariadenia) len za demonštratívny výpočet, a nie taxatívny výpočet. Žalobkyňa taktiež poukázala na závery rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Sžso/35/2012, ale aj na rozsudok Súdneho dvora ES zo dňa 17.02.1977, C - 76 - 76 – Silvana di Paolo proti Office national de l'emploi, z ktorého vyplýva: „...že bydlisko v inom členskom štáte nemusí bezpodmienečne vylučovať iné zvyčajné bydlisko v inom štáte. Z uvedeného rozsudku vyplýva, že pri posúdení bydliska je vhodné vziať do úvahy dĺžku a kontinuitu bydliska predtým, ako sa pracovník presťahoval, dĺžku trvania a cieľ jeho absencie, charakter zamestnania, ako aj zámer zúčastnenej osoby, ktorý vyplýva zo všetkých okolností.“

15. V správnej žalobe žalobkyňa tiež poukázala na viacero okruhov predstavujúcich skutočnosti preukazujúce zachovanie jej bydliska na Slovensku (na ktoré poukázala už vo svojom odvolaní). Uviedla všetky záväzkové vzťahy, predmetom ktorých boli prevažne úvery v rámci, ktorých bola v postavení dlžníka. Takýchto záväzkov bolo spolu 7, ktoré zaťažovali aj jej rodinu. Uviedla, že všetky úvery bolo potrebné splácať, avšak vzhľadom na nízky príjem došlo k tomu, že viacero takýchto úverov bolo zosplatnených, vymáhaných súdne a následne aj exekučne. Uviedla, že jej rodina tým pádom bola v existenčných problémoch, ktoré bolo potrebné definitívne vyriešiť, a preto sa rozhodla riešiť uvedené problémy práve odchodom za prácou do Švajčiarska, kde jej manžel už v tom čase pracoval z tých istých dôvodov. S uvedenou skutočnosťou sa podľa nej žalovaná žiadnym spôsobom nezaoberala, pričom podľa žalobkyne ide o veľmi podstatný faktor na odpoveď, či si žalobkyňa zachovala sídlo na Slovensku. Uviedla, že akonáhle bol splatený posledný úver, tak sa na Slovensko vrátila, pričom vo Švajčiarsku pracovný pomer skončila výpoveďou. Uvedenému argumentu sa podľa žalobkyne žalovaná vôbec nevenovala.

16. Ďalej namietala, že poukázala na členov svojej rodiny a predložila aj dôkazy o tom, že všetci zvyšní členovia jej rodiny sa aj naďalej zdržiavajú v jej bydlisku. Podľa žalobkyne nebolo postačujúce, že jej manžel bol vo Švajčiarsku s ňou, pretože zbaviť dlhov sa chceli hlavne v prospech celej ich rodiny, ktorá zostala v tom čase na Slovensku. Podľa žalobkyne žalovaná ako na jedinú skutočnosť v tejto súvislosti poukázala na to, že keďže ich deti boli neskôr, počas trvania pracovného pomeru žalobkyne dospelé, tak je odlúčenie prirodzené. Podľa žalobkyne však deti neboli také staré, aby ich akokoľvek úmyselne a natrvalo vystavili ako rodičia ich odchodu do zahraničia. V tejto časti žalobkyňa považovala úvahy žalovanej za nesprávne.

17. Žalobkyňa poukázala aj na tvrdenie žalovanej, že vlastníctvo bytu značí o jej stabilnej bytovej situácii. Mala za to, že týmto tvrdením si samotná žalovaná odporuje vo svojej argumentácii. Uviedla, že jej deti donedávna žili v tomto byte. Podľa žalovanej ponechanie bytu na Slovensku bez ďalšieho nemá znaky zachovania bydliska na Slovensku, avšak žalobkyňa na ďalšie skutočnosti s tým súvisiace poukazovala aj v odvolaní, pričom súvisiace faktory nie je možné podľa nej hodnotiť prísne individuálne, ako k tomu podľa nej účelovo pristúpila žalovaná.

18. V ďalšej časti správnej žaloby žalobkyňa zopakovala, že popísala podmienky výkonu práce vo Švajčiarsku, podmienky ubytovania, pracovné medziľudské vzťahy, spôsob čerpania dovolenky, ako aj dovolenky za nadčasy, k čomu predložila aj dôkazy. Podľa žalobkyne zo všetkých týchto okolností si žalovaná vybrala len návrat na Slovensko štyrikrát ročne, k čomu sa vyjadrila tak, že ani toto bez ďalšieho neznamená, že žalobkyňa nemala po uplynutí týchto kratších časových úsekov dlhodobý záujem v zahraničí zotrvať. Podľa žalobkyne pojem „bez ďalšieho“ v sebe zahŕňa ďalšie faktory, na ktoré poukázala, a ktoré bolo podľa nej potrebné riadne vyhodnotiť vo vzájomných súvislostiach.

19. Žalobkyňa tiež poukázala na to, že spolu s manželom si založili na Slovensku nový bankový účet, a to dňa 04.03.2020, v H. I., J. K. D. L.. Žalovaná sa podľa žalobkyne v napadnutom rozhodnutí s uvedenou skutočnosťou nevysporiadala.

20. Vzhľadom na uvedené považuje žalobkyňa napadnuté rozhodnutie žalovanej za neodôvodnené, keďže jediné, čo od počiatku brala za relevantné skutočnosti (ako aj prvostupňový orgán), boli: dĺžka práce vo Švajčiarsku, stabilná pracovná situácia, dlhodobá prioritná orientácia na švajčiarsky pracovný trh, prítomnosť manžela vo Švajčiarsku a plnenie daňových a odvodových povinností na území Švajčiarska. Uviedla, že v rámci tohto konania bolo potrebné prihliadnuť aj na ostatné ňou tvrdené skutočnosti.

21. Žalobkyňa tiež poukázala na to, že s ňou nebol vykonaný výsluch, ktorým mohli príslušné orgány verejnej správy zistiť bližšie skutočnosti ohľadom výkonu jej práce v zahraničí. Podľa jej názoru v tomto prípade s ňou mal byť vykonaný výsluch, nakoľko by sa tým predišlo tomu, aby orgány verejnej správy rozhodovali bez riadneho zistenia skutočného stavu vecí. Poukázala na to, že výsluch so žiadateľom o dávku v nezamestnanosti bol so žiadateľom vykonaný napríklad aj v prípade, na ktorý poukázala žalovaná - rozsudok Najvyššieho správneho súdu SR zo dňa 09.02.2022, sp. zn. 7Sžsk/50/2021. Nestotožnila sa s argumentáciou žalovanej, že výsluch jej osoby nebol potrebný.

22. V závere správnej žaloby poukázala na znenie čl. 11 ods. 1 základného nariadenia, z ktorého vyplýva, že podstatné sú všetky dostupné informácie, ako aj situácia dotknutej osoby, pod čo spadajú napríklad aj všetky tie skutočnosti, ktoré žalobkyňa uvádzala v odvolaní. Vzhľadom na uvedené skutočnosti je žalobkyňa toho názoru, že rozhodnutie žalovanej nespĺňa náležitosti rozhodnutia tak, ako to stanovuje ustanovenie § 209 ods. 1, 2 a 4 zákona o sociálnom poistení. Podľa žalobkyne si žalovaná ani prvostupňový orgán pred rozhodnutím nezabezpečili zistenie skutkového stavu tak, aby o ňom neboli žiadne pochybnosti. Zároveň poukázala na to, že súčasťou práva na spravodlivé konanie je, aby orgán rozhodujúci o opravnom prostriedku odpovedal na všetky relevantné argumenty, k čomu však v tomto prípade zo strany žalovanej nedošlo.

Vyjadrenie žalovanej

23. Žalovaná vo svojom vyjadrení k žalobe zopakovala svoju argumentáciu z administratívneho konania, v zmysle ktorej v konaní o nároku žalobkyne na dávku v nezamestnanosti bolo potrebné posúdiť, či si počas výkonu činnosti zamestnanca na území Švajčiarska zachovala centrum záujmov na území Slovenska. Podľa žalovanej, vzhľadom na všetky dostupné informácie, nie je možné považovať bydlisko žalobkyne počas jej zamestnania v členskom štáte Európskej únie, resp. Európskeho združenia voľného obchodu, za zachované na území Slovenskej republiky.

24. Žalovaná zdôraznila, že možnosť uplatniť si nárok na dávku v nezamestnanosti v štáte inom ako v štáte posledného zamestnania, je len výnimkou zo všeobecného pravidla, ktoré určuje, že nárok na dávku v nezamestnanosti by si mala nezamestnaná osoba prednostne uplatniť v štáte posledného zamestnania, lebo v tomto štáte platila poisťné pre prípad nezamestnanosti. Zdôraznila, že

pri uplatnení nároku na dávku v nezamestnanosti v štáte posledného zamestnania sa neskúma, aké väzby má žiadateľ v tejto krajine, ale doby poistenia dosiahnuté podľa jeho legislatívy sa zohľadnia automaticky, čo však nezabezpečuje automatický vznik nároku na dávku v nezamestnanosti. V prípade, keď nezamestnaný nevyužije možnosť uplatniť si nárok na dávku v nezamestnanosti v štáte posledného zamestnania a požiadal o dávku v nezamestnanosti v inom členskom štáte, tento členský štát je v zmysle koordinačných predpisov povinný skúmať, či je možné dobu poistenia v nezamestnanosti dosiahnutú v zahraničí zohľadniť v konaní o nároku na dávku v nezamestnanosti.

25. K námietke žalobkyne že žalovaná sa nedostatočne alebo nesprávne vysporiadala s jej námietkami uvedenými v odvolaní, žalovaná uviedla, že napadnuté rozhodnutie má rozsah 10 strán, pričom v jeho odôvodnení žalovaná citovala všetky aplikované ustanovenia zákona aj koordinačných predpisov, podrobne odôvodnila na základe akých skutočností bolo usúdené, že počas výkonu zárobkovej činnosti v zahraničí žalobkyňa nemala bydlisko na Slovensku (dôsledne sa vyjadrila ku všetkým skutočnostiam, ktoré sú v zmysle čl. 11 ods. 1 základného nariadenia považované za rozhodujúce kritériá svedčiacie o bydlisku dotknutej osoby) a následne sa vyjadrila k námietkam žalobkyne, ktoré uviedla v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu. Žalovaná v napadnutom rozhodnutí uviedla skutočnosti, ktoré uviedla žalobkyňa v odvolaní, ale aj to, že v odôvodnení prvostupňového rozhodnutia boli uvedené všetky skutočnosti, na základe ktorých bol posúdený nárok žalobkyne na dávku v nezamestnanosti. Pokiaľ žalobkyňa namietala nedostatočné odôvodnenie prvostupňového rozhodnutia, žalovaná v súlade s § 218 ods. 1 zákona o sociálnom poistení takýto prípadný nedostatok v napadnutom rozhodnutí jednoznačne odstránila.

26. Žalovaná sa ďalej nestotožnila s námietkou žalobkyne, že výpočet kritérií uvedených v čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia je len demonštratívny, a nie taxatívny. V zmysle tohto ustanovenia sa za rozhodujúce skutočnosti preukazujúce miesto bydliska dotknutej osoby považujú dĺžka a trvalosť prítomnosti v členskom štáte Európskej únie a situácia dotknutej osoby (a to pracovná, rodinná, bytová situácia, a ktorý štát sa považuje za bydlisko dotknutej osoby na daňové účely). Uvedené skutočnosti žalovaná posudzuje komplexne, vo vzájomnej súvislosti a s prihliadnutím na všetky zistené skutočnosti.

27. Ďalej žalovaná poukázala na to, že žalobkyňa v žalobe namietala viaceré skutočnosti, ktoré uviedla v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu - dôvody odchodu a pobytu v zahraničí, rodinná situácia, vlastníctvo bytu na Slovensku, bytová situácia v zahraničí, založenie bankového účtu na Slovensku. Uviedla, že v napadnutom rozhodnutí sa vyčerpávajúco vyjadrila ku všetkým týmto námietkam žalobkyne, pričom poukázala na rozsudky Najvyššieho správneho súdu SR, v ktorých sa tento súd zaoberá obdobnými skutočnosťami a ich váhou pri hodnotení bydliska dotknutej osoby.

28. V závere žalovaná zdôraznila, že automatické zohľadnenie miesta bydliska osôb vykonávajúcich zárobkovú činnosť v zahraničí by nebolo korektné voči osobám poistením v nezamestnanosti na území Slovenskej republiky. V závere opakovane poukázala na rozsiahlu judikatúru Najvyššieho správneho súdu SR v prospech jej argumentácie a navrhla, aby Správny súd v Banskej Bystrici žalobu zamietol podľa § 190 SSP.

Vyjadrenie žalobkyne k vyjadreniu žalovanej (replika)

29. Žalobkyňa v replike viedla, že v prípadnom vyjadrení k vyjadreniu žalovanej (replike) by dochádzalo z jej strany k duplikovaniu skutočností, ktoré uviedla do znenia odvolania v rámci administratívneho konania, resp. skutočností, ktoré uviedla do znenia žaloby. Preto nepovažuje za potrebné sa vyjadrovať k vyjadreniu žalovanej.

Posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov

30. Správny súd nezistil dôvody pre nariadenie pojednávania podľa § 107 ods. 1 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“), preto rozhodnutie vo veci verejne vyhlásil postupom podľa § 107 ods. 2 vyvesením skráteného písomného vyhotovenia rozsudku bez odôvodnenia na úradnej tabuli súdu dňa 23.08.2024. Oznámenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku bolo zverené na úradnej tabuli správneho súdu od 30.07.2024 (§ 137 ods. 4 SSP).

31. Predmetnom preskúvavacieho konania je rozhodnutie žalovanej, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie prvostupňového orgánu verejnej správy, ktorým žalobkyni nepriznal nárok na dávku v nezamestnanosti. V rámci súdneho prieskumu sa správny súd oboznámil s podaniami účastníkov konania, s obsahom pripojeného administratívneho spisu žalovanej i prvostupňového orgánu verejnej správy, najmä so žiadosťou žalobkyne o priznanie nároku na dávku v nezamestnanosti a s pripojenými listinnými dôkazmi, a dospel k záveru, že správna žaloba nie je dôvodná. Tak, ako už bolo vyššie uvedené, správny súd posudzoval zákonnosť rozhodnutia žalovanej, pričom nebol viazaný žalobnými bodmi a rozsahom žaloby, nakoľko ide o správnu žalobu fyzickej osoby, a teda túto posudzoval neformálne podľa § 202 ods. 2 SSP. Vychádzal pritom zo skutkového a právneho stavu, ktorý tu existoval v čase právoplatnosti napadnutého rozhodnutia žalovanej (§ 135 ods. 1 SSP).

32. Podľa § 190 SSP, ak správny súd po preskúvaní rozhodnutia alebo opatrenia žalovaného dospeje k záveru, že žaloba nie je dôvodná rozsudkom ju zamietne.

33. Podľa § 13 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, z poistenia v nezamestnanosti sa za podmienok ustanovených týmto zákonom poskytuje dávka v nezamestnanosti.

34. Podľa § 104 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, poistenec má nárok na dávku v nezamestnanosti, ak v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie bol poistený v nezamestnanosti najmenej dva roky.

35. Podľa § 195 ods. 1, 2 a 4 zákona o sociálnom poistení, Organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav veci, a na ten účel obstará potrebné podklady na rozhodnutie.

Podkladom na rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe organizačnej zložke Sociálnej poisťovne z jej činnosti.

Organizačná zložka Sociálnej poisťovne pri posudzovaní veci objasňuje rovnako dôkladne všetky rozhodujúce skutočnosti bez ohľadu na to, či svedčia v prospech, alebo v neprospech účastníka konania.

36. Podľa § 169 ods. 1, 6 a 7 zákona o sociálnom poistení, dôkazom je všetko, čo môže prispieť k zisteniu a objasneniu skutočného stavu veci, najmä výpovede účastníkov konania a vyjadrenia účastníkov konania a svedkov, odborné posudky, znalecké posudky, správy, listiny, vyjadrenia a potvrdenia iných fyzických osôb a právnických osôb. Netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo skutočnosti známe z činnosti Sociálnej poisťovne.

Účastník konania je povinný navrhnuť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne rozhodne, ktoré z dôkazov sa vykonajú. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne je povinná vykonať aj iné dôkazy, ktoré účastníci konania nenavrhlí, ak sú potrebné na zistenie a objasnenie skutočného stavu veci.

Organizačná zložka Sociálnej poisťovne hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz osobitne a všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti.

37. Podľa § 209 ods. 1, 2 a 4 zákona o sociálnom poistení, rozhodnutie organizačnej zložky Sociálnej poisťovne sa vydáva písomne, ak tento zákon neustanovuje inak. Rozhodnutie musí byť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

Rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní. Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v celom rozsahu.

V odôvodnení rozhodnutia organizačná zložka Sociálnej poisťovne uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala.

38. Podľa čl. 1 písm. j) a k) základného nariadenia, na účely tohto nariadenia: j) „bydlisko“ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva; k) „pobyť“ znamená prechodné bydlisko.

39. Podľa čl. 61 ods. 1 základného nariadenia, príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie, zachovanie, znovunadobudnutie alebo trvanie nároku na dávky dosiahnutím dôb poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, v potrebnom rozsahu

zohľadní doby poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu, ako keby boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje. Ak však uplatniteľné právne predpisy podmieňujú nárok na dávky dosiahnutím dôb poistenia, vtedy doby zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov iného členského štátu sa nezohľadnia, iba ak by sa takéto doby považovali za doby poistenia a boli dosiahnuté v súlade s uplatniteľnými právnymi predpismi.

40. Podľa čl. 61 ods. 2 základného nariadenia, s výnimkou prípadov uvedených v článku 65 ods. 5 písm. a) sa uplatňovanie odseku 1 tohto článku podmieňuje tým, že daná osoba bezprostredne ukončila v súlade s právnymi predpismi, podľa ktorých sa uplatňuje nárok na dávky:

- doby poistenia, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby poistenia,
- doby zamestnania, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby zamestnania, alebo
- doby samostatnej zárobkovej činnosti, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby samostatnej zárobkovej činnosti.

41. Podľa čl. 65 ods. 2 a 5 písm. a) základného nariadenia, úplne nezamestnaná osoba, ktorá počas svojej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, mala bydlisko v členskom štáte inom, ako je príslušný štát a ktorá má naďalej bydlisko v tomto štáte, alebo sa vráti do tohto štátu, má byť k dispozícii službám zamestnanosti v členskom štáte bydliska. Bez toho, aby bol dotknutý článok 64, úplne nezamestnaná osoba môže ako doplňujúci krok prihlásiť sa u služieb zamestnanosti členského štátu, v ktorom vykonávala svoju poslednú činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba.

Nezamestnaná osoba uvedená v prvej a druhej vete odseku 2 poberá dávky v súlade s právnymi predpismi členského štátu bydliska, ako keby sa na ňu vzťahovali tieto právne predpisy počas jej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba. Tieto dávky poskytuje inštitúcia miesta bydliska.

42. Podľa čl. 11 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia zo 16.09.2009 v platnom znení (ďalej len „vykonávacie nariadenie“), ak je rozdiel v stanoviskách inštitúcií dvoch alebo viacerých členských štátov o určení bydliska osoby, na ktorú sa uplatňuje základné nariadenie, tieto inštitúcie po vzájomnej dohode určia centrum záujmov dotknutej osoby na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami, ktoré môžu obsahovať: a) dĺžku a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov; b) situáciu dotknutej osoby vrátane: i) povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy; ii) jej rodinného stavu a rodinných väzieb; iii) vykonávania akejkoľvek nezárobkovej činnosti; iv) v prípade študentov zdroja ich príjmov; v) jej bytovej situácie, najmä toho, či je táto situácia stabilná; vi) členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely.

43. Správny súd po preskúmaní veci zistil, že medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že žalobkyňa v posudzovanom období pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie dosiahla dobu poistenia v nezamestnanosti výlučne na území Švajčiarska. Spornou bola otázka, či okolnosti pobytu žalobkyne vo Švajčiarsku pri ich komplexnom vyhodnotení možno alebo nemožno považovať za svedčiace o zachovaní jej bydliska a centra záujmov na území Slovenskej republiky ako štátu pôvodu počas výkonu zamestnania žalobkyňou na území Švajčiarska.

44. Z administratívneho spisu vyplýva, že žalobkyňa dňa 02.08.2023 požiadala Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie od 01.08.2023. Žiadosť o dávku v nezamestnanosti bola elektronicky postúpená prvostupňovému orgánu dňa 15.08.2023. Žalobkyňa vo Vyhlásení uviedla, že jej posledné zamestnanie vo Švajčiarsku bolo v spoločnosti Frey GemuseBau, Hinternack 100, CH-5054 Kirchleerau, v období od 01.04.2016 do 31.07.2023, tento pracovný pomer bol uzavretý na neurčitú dobu, pričom pracovala ako robotník na ovocno-zeleninovej farme. Pracovný pomer bol ukončený dohodou. Žalobkyňa vo Vyhlásení tiež uviedla, že po ukončení posledného pracovnoprávneho vzťahu si neuplatňovala nárok na dávku v nezamestnanosti v inom členskom štáte EÚ, a že počas pobytu, resp. posledného zamestnania, v inom členskom štáte EÚ si na území Slovenskej republiky prácu nehľadala. V súvislosti s pravidelnosťou návratov na územie Slovenskej republiky počas zamestnania vo Švajčiarsku uviedla, že sa vracala štyrikrát ročne, v prípade

potreby aj viackrát, vlastným autom, avšak doklady k týmto tvrdeniam nemá. Potvrdila, že vo Švajčiarsku ne vlastní nehnuteľnosť a bývala tam v dome na farme s viacerými osobami. Počas pobytu v zahraničí sa s ňou zdržiaval vo Švajčiarsku jej manžel. Ďalej vo Vyhlásení uviedla, že na území Slovenska vlastní nehnuteľnosť, určenú na vlastné bývanie s tým, že počas návratov na územie Slovenska bývala vo vlastnej nehnuteľnosti, a rovnako tak aj po návrate na Slovensko. Uviedla, že domov sa vrátila z rodinných a zdravotných dôvodov, pričom na Slovensku má deti, vnúčika a rodičov, ktorí vzhľadom na svoj vek potrebujú starostlivosť. Tiež poukázala na to, že na Slovensku má účet. Keďže v minulosti mala exekúcie, bola nútená odísť do zahraničia a zanechať na Slovensku rodinu aj nehnuteľnosť. Počas pobytu v zahraničí splácala na Slovensku úver a podávala daňové priznania. Keď vo februári doplatili s manželom posledný úver, vrátili sa na Slovensko. Uviedla, že finančne pomáhala deťom, keďže do 25 rokov dieťaťa má vyživovaciu povinnosť.

45. Súčasťou administratívneho spisu je aj formulár U017 doručený Sociálnej poisťovni, pobočke Zvolen dňa 07.09.2023 s údajmi o období trvania poistenia v nezamestnanosti od 01.04.2016 do 31.07.2023 zamestnanca (tu žalobkyne). Z uvedeného formuláru je zrejmé, že príslušná švajčiarska inštitúcia osvedčila skutočnosti ohľadom žalobkyne vo formulári U017, ktorý bol elektronicky importovaný do informačného systému žalovanej.

46. Po oboznámení sa s obsahom administratívneho spisu správny súd konštatuje, že nezistil žiadne dôvody, resp. také vady v konaní, v dôsledku ktorých by malo dôjsť k zrušeniu žalobou napadnutého rozhodnutia. Žalovaná sa vo svojom rozhodnutí dostatočne vysporiadala s odvolacími námietkami, ako aj s relevantnými skutočnosťami pre rozhodnutie. Žalobkyňa namietala nedostatočné odôvodnenie, resp. vysporiadanie sa žalovanej s odvolacími dôvodmi žalobkyne, čo malo podľa žalobkyne vyústiť do nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia žalovanej. Správny súd v tomto poukazuje na skutočnosť, že v zmysle judikatúry Ústavného súdu SR nemusí dať orgán verejnej správy odpoveď na všetky otázky nastolené žalobcom, ale len na tie, ktoré majú pre danú vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (obdobne I. ÚS 241/07). Správny súd mal za to, že žalobou napadnuté rozhodnutie je vydané v súlade so zákonom, na základe riadne zisteného skutkového stavu veci a obsahuje všetky zákonom stanovené náležitosti v zmysle ustanovení § 209 zákona o sociálnom poistení, vrátane jeho odôvodnenia (ods. 4 cit. ustanovenia), pričom žalovaná uviedla aj úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadila. V danom prípade rozhodnutie žalovanej nie je v súlade s očakávaniami žalobcu, avšak to neznamena automaticky nezákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovanej. K dôvodnosti žalobných námietok nepostačuje, ak žalobkyňa s hodnotením veci orgánmi verejnej správy nesúhlasí bez toho, aby uviedla konkrétne nedostatky majúce za následok rozpor napadnutého rozhodnutia so zákonom, resp. so zásadami logického uvažovania. Samotný fakt, že závery, na ktorých bolo napadnuté rozhodnutie založené, nie sú v súlade s názormi žalobkyne, nepreukazuje jeho nezákonnosť.

47. Správny súd konštatuje, že z ustanovení základného nariadenia a vykonávacieho nariadenia nevyplýva pre dotknuté osoby právo vybrať si, v ktorom štáte si uplatnia nároky na dávky v nezamestnanosti. Tieto nariadenia vychádzajú z požiadavky prioritného uplatnenia nároku na dávku v nezamestnanosti v štáte zamestnania, teda v tom štáte, v ktorom dotknutá osoba aj platila príspevky na príslušné poistenie, teda v ktorom bola účastná na systéme sociálneho poistenia (v tomto prípade vo Švajčiarsku). Skutočnosť, že dotknutá osoba nespĺní podmienky nároku na dávku v nezamestnanosti v jednom členskom štáte, nemá za následok automatický vznik nároku na dávku v nezamestnanosti v inom členskom štáte. Možnosť uplatniť si nárok na dávku v nezamestnanosti v inom členskom štáte ako v štáte posledného zamestnania je výnimočná a jej uplatnenie sa viaže na splnenie nariadeniami vymedzených podmienok.

48. Základným pravidlom obsiahnutým v čl. 61 ods. 1 a ods. 2 základného nariadenia je, že doby poistenia v nezamestnanosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu sa zohľadnia ako keby boli dosiahnuté podľa slovenských právnych predpisov, a to za podmienky, že daná osoba bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie ukončila doby poistenia dosiahnuté podľa slovenských právnych predpisov. V predmetnej veci nie je sporné, že žalobkyňa túto podmienku nespĺnila, keďže doby poistenia podľa slovenských právnych predpisov bezprostredne pred jej zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nedosiahla. Bolo preto potrebné posúdiť, či sa doby poistenia získané vo Švajčiarsku môžu žalobkyňi zohľadniť podľa čl. 65 ods. 5 písm. a) základného nariadenia, podľa ktorého by sa malo za to, že žalobkyňa poberala dávky v súlade s

právnymi predpismi Slovenskej republiky ako keby sa na ňu tieto predpisy vzťahovali počas jej poslednej činnosti zamestnanca, a to v prípade, ak si na území Slovenskej republiky zachovala bydlisko. Toto ustanovenie tak predstavuje výnimku z uvedeného základného pravidla uvedeného v čl. 61 ods. 1 a 2 základného nariadenia. Z uvedeného vyplýva, že v prípadoch, keď žiadateľ o dávku v nezamestnanosti bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nedosiahol dobu poistenia v nezamestnanosti v zmysle platnej slovenskej legislatívy, je otázka jeho kľúčová. Podľa čl. 1 písm. j) základného nariadenia, pojem „bydlisko“ znamená zvyčajné bydlisko, t. j. miesto, kde majú dotknuté osoby zvyčajné bydlisko a na účely vykonávacieho nariadenia je chápané ako „centrum záujmov“ v spojení s čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia. „Bydlisko“ predstavuje v tomto zmysle autonómny pojem vlastný právu Únie (viď rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-90/97 Swaddling, bod 28). Pojem „bydlisko“ však v zmysle únievom nemožno stotožňovať s trvalým pobytom alebo prechodným pobytom podľa zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky.

49. Správny súd mal za to, že skutočnosti vyplývajúce z administratívneho spisu, žalovaná vyhodnotila správne, keď vo vzťahu k zistenému skutkovému stavu v prípade určenia bydliska žalobkyne, spolu so zohľadnením kritérií, ktoré sú vymedzené v čl. 11 vykonávacieho nariadenia, potvrdila záver prvostupňového orgánu o tom, že žalobkyňa si vytvorila počas posledného zamestnania centrum záujmov vo Švajčiarsku a sem aj preniesla svoje bydlisko, a preto nebolo možné vyhovieť jej žiadosti o priznanie dávky v nezamestnanosti. Tvrdenie žalobkyne, že kritéria vymedzené v čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia sú len demonštratívne, a nie taxatívne uvedené, správny súd považoval za nesprávne. Správny súd poukazuje na ods. 2 tohto článku, kde sa uvádza, že „ak posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností, ako sa uvádzajú v odseku 1, nevedie k dohode medzi dotknutými inštitúciami, na určenie skutočného miesta bydliska osoby sa za rozhodujúci považuje úmysel tejto osoby...“, a teda podľa správneho súdu, ak nie je možné určiť centrum záujmov podľa kritérií uvedených v ods. 1 článku 11 vykonávacieho nariadenia, tak potom pri určení skutočného miesta bydliska osoby sa za rozhodujúci považuje úmysel tejto osoby. Správny súd tvrdenia žalobcu, že viaceré skutočnosti preukazujú zachovanie jeho bydliska na Slovenku, nepovažoval za okolnosti, ktoré môžu prevážiť objektívne kritériá vymedzené v čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia. Kritériá na určenie centra záujmov sú najmä: dĺžka obdobia zdržiavania sa na území daného štátu, dĺžka a stabilita výkonu zárobkovej činnosti, dĺžka trvania pracovnej zmluvy, rodinný stav a rodinné väzby, bytová situácia a stabilita tejto situácie a miesto, kde dochádza k zdaňovaniu príjmov. Ďalšie skutočnosti, na ktoré žalobkyňa počas konania poukazovala ako na dôkaz svojho bydliska na Slovensku, nemajú z hľadiska čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia význam, pretože by pripadali do úvahy až v prípade, keby jej bydlisko/centrum záujmov nebolo možné určiť podľa článku 1 ods. 1 vykonávacieho nariadenia, a preto by sa postupovalo podľa čl. 1 odseku 2 vykonávacieho nariadenia.

50. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti má správny súd za to, že záver orgánov verejnej správy, že centrum záujmov žalobkyne sa v čase podania žiadosti o dávku v nezamestnanosti nachádzalo v príslušnom referenčnom období vo Švajčiarsku. Za podstatnú správny súd pritom vyhodnotil tú skutočnosť, že žalobkyňa sa počas celej rozhodnej doby zdržiavala vo Švajčiarsku, čo následne rozvíja aj stabilita jej zamestnania – posledný pracovný pomer v trvaní od 01.04.2016 do 31.07.2023 (Frey GemuseBau, Hinternack 100, CH-5054 Kirchleerau – farma Švajčiarsko), t. j. vyše 7 rokov, bol dohodnutý na dobu neurčitú, nemal dočasný/sezónny charakter a bol ukončený dohodou zo strany žalobkyne a s tým spojené zákonné odvodové povinnosti ako aj pomerne (s ohľadom na osobný status žalobkyne – prítomnosť blízkej osoby – manžela vo Švajčiarsku od roku 2014) stabilné bytové podmienky vo Švajčiarsku. Žalobkyňou deklarované návraty na Slovensko (štyrikrát ročne, podľa potreby viackrát) nezakladajú dôvod na zmenu prijatých záverov orgánov verejnej správy, keď žalobkyňa nemala postavenie cezhraničného pracovníka (článok 1 písm. f) základného nariadenia) a väčšinu roka strávila vo Švajčiarsku.

51. Pokiaľ ide o rodinné väzby, správny súd konštatuje, že toto kritérium sa týka len rodinných príslušníkov, t. j. manžela / manželky, neploletých detí a nezaopatrených detí, ktoré dosiahli vek plnoletosti (čl. 1 písm. i) bod 2 základného nariadenia). Žalobkyňa sa v zahraničí väčšinu doby zdržiavala spolu s najbližšou osobou – manželom, a teda neprodukovala žiadny dôkaz o tom, že by spĺňala uvedené kritériá. Vo vzťahu k dospelým deťom, vnukovi a rodičom správny súd konštatuje, že pre účely posúdenia zachovania rodinných väzieb, rodičia žalobkyne nie sú blízkymi osobami. Správny súd nespochybňuje blízkosť rodinných väzieb žalobkyne k uvedeným osobám, avšak na účely posúdenia zachovania

bydliska nie sú rozhodné. Záver o centre záujmov nie sú spôsobilé zvrátiť ani ďalšie (sprievodné) skutočnosti v podobe bankového účtu v H., založeného na Slovensku, keďže uskutočňovanie rôznych typov bankových transakcií nemôže v dobe internetového bankovníctva predstavovať podstatný problém. Taktiež slobodný pohyb služieb a kapitálu medzi členskými štátmi, resp. štátmi Európskeho hospodárskeho priestoru umožňuje využívať tieto služby kdekoľvek v Európskom hospodárskom priestore, nakoľko ide o jednu zo základných slobôd spoločného trhu Európskej únie, resp. Európskeho hospodárskeho priestoru. Tieto skutočnosti môžu pochopiteľne predstavovať určité väzby vo vzťahu k Slovenskej republike, avšak v prejednávanej veci nie sú kritériom, ktoré by prevážilo dĺžku pobytu žalobkyne mimo Slovenskej republiky a charakter jej zárobkovej činnosti. Vlastníctvo bytu taktiež nemôže prevážiť dĺžku pobytu na území Švajčiarska a nepredstavuje zásadnú skutočnosť, ktorá by mohla do značnej miery spochybniť ustálenie centra záujmov vo vzťahu k inému členskému štátu, resp. štátu Európskeho hospodárskeho priestoru (Švajčiarsko), nakoľko žalobkyňa sa väčšinu roka zdržiavala práve vo Švajčiarsku. Návrat žalobkyne do bytu, ktorého je spoluvlastníčkou (s manželom), môže za týchto skutkových okolností preukazovať nanajvýš počiatok nového založenia centra záujmov na Slovensku, po predchádzajúcom pretrhnutí väzieb so Slovenskom a prenesení centra záujmov do Švajčiarska. Rovnaký záver správny súd zaujal aj k tvrdeniam žalobkyne, že na území Slovenskej republiky podávala daňové priznania. Správny súd mal za preukázané, že žalobkyňa bola v čase výkonu zárobkovej činnosti na území Švajčiarska vo veci platenia daní a odvodov subjektom švajčiarskych právnych predpisov, preto sa za štát jej bydliska na daňové účely považuje štát jej zamestnania, t. j. Švajčiarsko. V súlade s právnymi dohovormi o zamedzení dvojitého zdanenia, daň z príjmu na území Slovenska nebola žalobkyňa povinná uhrádzať, pričom podávaním daňových priznaní si žalobkyňa plnila len oznamovaciu povinnosť na Slovensku. Ani túto skutočnosť tak nemožno vyhodnotiť v konaní o nároku na dávku v nezamestnanosti v prospech zachovania bydliska žalobkyne na Slovensku. Správny súd sa stotožnil s tvrdením orgánov verejnej správy, že žalobkyňa preukázal naposledy platenie poistenia v nezamestnanosti na území Švajčiarska, preto si mal prioritne požiadať o dávku v nezamestnanosti na území Švajčiarska.

52. Námietku žalobkyne, týkajúcu sa nezohľadnenia jej úmyslu vycestovať/zotrvať v zahraničí (splatenie úverov a exekúcií – pozn. správneho súdu), správny súd považuje tiež za nedôvodnú. V konaní žalobkyne o nároku na dávku v nezamestnanosti bolo jednoznačne preukázané, že centrum záujmov na území Slovenskej republiky si počas výkonu činnosti zamestnanca vo Švajčiarsku nezachovala. Keďže o mieste bydliska žalobkyne na základe uplatnenia relevantných objektívnych kritérií v zmysle čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia nevznikli pochybnosti, nebol dôvod na aplikáciu čl. 11 ods. 2 tohto nariadenia a skúmanie úmyslu žalobkyne tak ako to žiadala žalobkyňa. Úmysel žalobkyne, že chce mať centrum hlavných záujmov na Slovensku, pre prejednanú vec nebol relevantný, keďže postup podľa čl. 11 ods. 2 vykonávacieho nariadenia (kladúci dôraz na úmysel osoby) prichádza do úvahy iba subsidiárne, teda iba v prípade, pokiaľ i po zvážení kritérií uvedených v odseku 1 tohto článku zostane otázka ustálenia centra záujmov i naďalej otvorená. Správny súd zároveň dopĺňa, že z čl. 11 ods. 2 vykonávacieho nariadenia tiež vyplýva, že úmysel osoby sa posudzuje na základe objektívnych skutočností a okolností, a preto nestačí len tvrdenie žalobcu, že jeho centrum hlavných záujmov je na území Slovenskej republiky. Uvedené právne posúdenie zo strany žalovanej a prvostupňového orgánu je v zhode s konštantnou judikatúrou Najvyššieho súdu SR (viď rozhodnutia sp. zn. 1Sžsk/38/2017, 9Sžsk 88/2020, 9Sžsk/19/2021) a Najvyššieho správneho súdu SR (viď rozhodnutie sp. zn. 7Ssk/103/2021).

53. Čo sa týka ďalších žalobných námietok žalobkyne, tieto považoval správny súd rovnako za nedôvodné. Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 9Sžsk/2/2020 zo dňa 30.09.2020, je potrebné konštatovať, že tento nie je aplikovateľný na daný prípad, nakoľko sa jednalo o odlišný skutkový stav. Rovnako starší rozsudok Súdneho dvora ES zo dňa 17.02.1977, C - 76 - 76 – Silvana di Paolo proti Office national de l'emploi, na ktorý žalobkyňa v správnej žalobe poukázala, vychádzal z iného skutkového a právneho stavu, pričom správny súd opakovane uvádza, že orgány verejnej správy v danom prípade správne postupovali podľa čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia. Správny súd tiež poukazuje na rozsiahlu judikatúru Najvyššieho správneho súdu SR svedčiacu v prospech argumentácie Sociálnej poisťovne, napríklad sp. zn. 7Ssk/102/2021 zo dňa 29.03.2023, sp. zn. 7Ssk/207/2022 zo dňa 29.11.2023, prípadne aj sp. zn. 6Ssk/89/2023 zo dňa 20.12.2023 a sp. zn. 7Ssk/169/2022 zo dňa 27.09.2023. Je však potrebné poukázať na to, že každý prípad je potrebné vždy posudzovať individuálne s ohľadom na skutkový stav prejednáanej veci.

54. Ohľadom námietky nevykonania výsluchu žalobkyne v zmysle ust. § 188 ods. 1 zákona o sociálnom poistení správny súd uvádza, že ide o fakultatívne zákonné oprávnenie organizačnej zložky Sociálnej poisťovne, ktorá nariadi ústne pojednávanie, ak to vyžaduje povaha veci, najmä ak sa tým prispeje k jej objasneniu. V danom prípade sa správny súd stotožnil s tvrdením žalovanej uvedenom v napadnutom rozhodnutí, že výsluch žalobkyne nebol potrebný pre určenie centra záujmu podľa čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia. V konaní o nároku žalobkyne na dávku v nezamestnanosti vychádzali orgány verejnej správy z dokladov predložených žalobkyňou, relevantných na posúdenie zachovania bydliska a centra jej záujmov. Doklady, ktoré žalobca predložil a skutočnosti, ktoré osvedčil vo Vyhlásení zo dňa 16.08.2023, boli dostatočné pre náležité zistený skutkový stav, a preto výsluch žalobkyne nebol pre rozhodnutie prvostupňového orgánu a žalovanej potrebný.

55. Preskúmaním veci správny súd dospel k záveru, že žiadna zo žalobných námietok nie je dôvodná, pričom ani sám nezistil dôvody nezákonnosti žalobou napadnutého rozhodnutia ani prvostupňového rozhodnutia, a preto žalobu ako nedôvodnú podľa § 190 SSP v spojení s § 199 ods. 3 SSP zamietol.

O trovách konania správny súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 (a contrario) a § 168 SSP spôsobom uvedeným vo výroku rozsudku. Žalobkyňa nebola v konaní úspešná, preto jej právo na náhradu trov konania nepatrí. Žalovaná síce v konaní úspešná bola, avšak má postavenie orgánu verejnej správy, pričom správny súd nezistil žiadne výnimočné dôvody, pre ktoré by jej mali byť trovy konania voči neúspešnému žalobcovi priznané. Zaplatenie eventuálnych trov konania žalovanej nemožno od žalobcu spravodlivo požadovať.

Poučenie:

Doručený rozsudok je právoplatný (§ 145 ods. 1 SSP).

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť (§ 438 ods. 1 SSP, § 439 ods. 1 SSP a § 439 ods. 3 SSP a contr.).

O kasačnej sťažnosti rozhoduje kasačný súd – Najvyšší správny súd SR (§ 438 ods. 2 SSP).

Kasačnú sťažnosť je potrebné podať na Správnom súde v Banskej Bystrici (§ 444 ods. 1 SSP) v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia oprávnenému subjektu (§ 443 ods. 1 SSP).

Kasačná sťažnosť podaná v listinnej podobe musí byť podaná v potrebnom počte vyhotovení (§ 56 ods. 3 SSP).

Podľa § 445 ods. 1, 2 SSP, (1) v kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

(2) Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

Podľa § 449 ods. 1, 2 SSP, (1) sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosti podľa odseku 1 neplatia, ak

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d),
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.